

Nr 247.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till särskilt avlöningsvillkor för revisionssekreterare och visst tillägg till avlöningsvillkoren för hovrättsråd; given Stockholms slott den 5 mars 1920.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att besluta,

dels att för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande stat för nedre justitierevisionen skall, utöver eljest fastställda villkor och bestämmelser, gälla, att den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträtt eller tillträder ordinarie befattning som revisionssekreterare, är pliktig att, utan minskning i honom tillförsäkrade avlöningsförmåner, övertaga ledamotsbefattning i överrätt, enligt vad därom vid framtida indragning av revisionssekreterartjänster i samband med en allmän omorganisation av domstolsväsendet kan varda i laga ordning stadgat, dock, därest förflyttning till annan ort ifrågakommer, utan rätt till ortstillägg, om sådant icke gäller för den ort, dit flyttningen sker, men mot ersättning för flyttningskostnad samt med iakttagande därav, att skyldigheten att låta sig förflytta till annan befattning åligger de i tjänsten yngre framför de äldre;

dels ock att, utöver de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande stater för rikets hovrätter äro fastställda, skall i fråga om stadgad skyldighet för hovrättsråd att låta sig förflytta till annan ort gälla, att sådan skyldighet väl åligger de i tjänsten yngre framför de äldre, men att, om hovrättsråd, som före utnämningen till nämnda befattning varit ordinarie revisionssekreterare, icke tidigare innehaft hovrättsrådsämbete, han må för bestämmandet av

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 1 saml. 206 häft. (Nr 247.)

den ordning, i vilken skyldighet i berörda hänseende skall för honom inträda, tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft revisionssekreterarbefattningen.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

*Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 5 mars 1920.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Löfgren, anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning *frågan om meddelande av särskilt avlöningsvillkor för revisionssekreterare och om visst tillägg till avlöningsvillkoren för hovrättsråd.* Därvid anförde föredraganden:

Enligt därom efter Kungl. Maj:ts förslag av 1919 års lagtima riksdag fattat beslut har beträffande nedre justitierevisionen genomförts en löne-reglering, som trätt i tillämpning med ingången av innevarande år. Berörda löne-reglering innebär huvudsakligast, att vissa förut medelst konstitutorial eller förordnande att förestå egen rotel tillsatta revisions-sekreterarbefattningar förändrats till ordinarie ämbeten samt att revisions-sekreterares avlöningsförhållanden på visst sätt förbättrats.

*1919 års löne-
reglering för
nedre justitie-
revisionen.*

Då omförmälda ärende, däri 1902 års löne-regleringskommitté avgivit yttrande, för propositions avlåtande av mig i statsrådet föredrogs

inför Kungl. Maj:t den 18 mars 1919, anförde jag — i anslutning till behandlingen av frågan om angivna icke ordinarie revisionssekreterartjänsternas förändring till ordinarie — bland annat följande:

»Att genom en blivande allmän rättegångsreform revisionssekreterartjänsterna kunna komma att indragas eller i allt fall till antalet reduceras, anser jag vara ett förhållande, som icke bör få inverka på den föreliggande frågan, huruvida icke statstjänster, av vilka det allmänna ofrånkomligt nu är i konstant behov, böra besättas med ordinarie innehavare. Förutom att det till undvikande av ordinarie revisionssekreterares överflyttande å indragningsstat läser givas tillräckligt rådrum för erforderliga åtgärders vidtagande, innan en ny rättegångsreform träder i tillämpning, torde för sådant ändamål tjäna dels stadganden om rätt till viss tjänstårsberäkning, dels ock ett intagande bland ordinarie revisionssekreterares avlöningsvillkor av föreskrift om skyldighet för honom att underkasta sig förflyttning till ledamotsbefattning i överrätt. En föreskrift av sistnämnda slag, som av löneredlingskommittén uppställts såsom villkor för dess tillstyrkande av utökningen på angivet sätt av de ordinarie revisionssekreterarnas antal, finner nämligen även jag erforderlig. Emellertid är med avseende å det sålunda uppställda villkoret att uppmärksamma, hurusom en motsvarande bestämmelse i fråga om rätten att åtnjuta avlöningsförmåner enligt gällande avlöningsstater för hovrätterna innebär, att hovrättsråd är underkastad den förflyttning till annan ort, varom vid möjligen inträdande förändringar i avseende å hovrätternas organisation eller förläggningsorter eller eljest i allmänhet kan varda stadgat, med iakttagande, bland annat, därav att skyldighet uti berörda hänseende åligger de i tjänstegraden yngre framför de äldre. Givetvis bör i fråga om förflyttning av yngre befattningshavare framför äldre enahanda ordning gälla beträffande revisionssekreterares förflyttning till ledamotsbefattning i överrätt, och detta icke blott mellan revisionssekreterarna inbördes utan ock i förhållandet mellan revisionssekreterare, å ena, och hovrättsledamöter, å andra sidan. Den knappa tid, som förflutit sedan löneredlingskommitténs utlåtande avgavs, har emellertid icke tillåtit utarbetandet av ett detaljerat förslag i förevarande hänseende. At ifrågakomna avlöningsvillkor torde därför tillsvidare böra givas sådan avfattning, att den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträder ordinarie befattning som revisionssekreterare, skall vara underkastad de bestämmelser i fråga om skyldighet att låta sig förflytta till ledamotsbefattning i överrätt, som under år 1920 kunna varda meddelade.»

I överensstämmelse härmed blev ock i propositionen, som härutinnan oförändrad bifölls av riksdagen, såsom avlöningsvillkor för revisionssekreterare intagen föreskrift därom att den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträdde ordinarie befattning som revisionssekreterare, skulle vara underkastad de bestämmelser i fråga om skyldighet att låta sig förflytta till ledamotsbefattning i överrätt, som under år 1920 kunde varda meddelade.

av domarämbeten och andra befattningar vid domstolarna att under vissa förutsättningar övertaga befattningar inom en ny domstolsorganisation.

Berörda framställning hade föranletts av en skrivelse den 14 oktober 1912 från dåvarande chefen för justitiedepartementet, i vilken skrivelse framhölls, hurusom det syntes angeläget, att genomförandet av en blivande rättegångsreform icke fördröjdes därigenom, att ämbets- och tjänstemän inom justitiestaten vägrade att underkasta sig de förändringar, som reformen ifråga om deras befattningar kunde komma att medföra; och infordrades förty yttrande, huruvida beträffande några av ifrågavarande befattningar redan borde vidtagas åtgärder, varigenom de, som hädanefter utnämndes till innehavare av desamma, tillförbundnes att underkasta sig förändringar i angivna hänseendet.

Efter att hava uppdragit vissa grunddrag för en blivande ny domstolsorganisation, sådan densamma då tänkts inom processkommissionen, anförde kommissionen i förenämnda framställning, såvitt angår revisionssekreterarna, att det i fråga om dessa befattningshavare syntes böra stadgas, att de skulle vara pliktiga att, utan minskning i dem tillförsäkrade avlöningsförmåner, övertaga ledamotstjänst i överrätt enligt vad därom vid en framtida indragning av revisionssekreterartjänster kunde varda i laga ordning stadgat; dock, om förflyttning till annan ort ifrågakomme, utan rätt till ortstillägg, om sådant icke gällde för den ort, dit flyttningen skedde, men mot ersättning för flyttningskostnad samt med iakttagande, att skyldigheten att underkasta sig förflyttning till annan befattning ålåg de i tjänsten yngre framför de äldre.

Löneregleringskommittén, som den 5 juni 1919 avgav infortrat utlåtande över processkommissionens framställning, erinrade — i nu förevarande del — om den vid samma års lagtima riksdag genomförda lönereglering för nedre justitierevisionen och om den därvid, på sätt förut sagts, såsom avlöningsvillkor meddelade föreskrift om skyldighet för den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträdde ordinarie befattning som revisionssekreterare, att vara underkastad de bestämmelser i fråga om skyldighet att låta sig förflytta till ledamotsbefattning i överrätt, som under år 1920 kunde varda meddelade. Löneregleringskommittén yttrade härefter vidare: Vid den komplettering av ifrågavarande avlöningsvillkor, som alltså avsåges att äga rum under år 1920, torde den förestående omorganisationen av domstolsväsendet böra angivas såsom en förutsättning för inträdandet av revisionssekreterares flyttningsskyldighet; och syntes därvid liknande föreskrifter, som gällde

*Löne-
reglerings-
kommittén
5/6 1919.*

för hovrätterna, böra meddelas, varjämte det av processkommissionen ifrågasatta förbehållet i fråga om rätt till ortstillägg syntes lämpligen böra stadgas.

*Departements-
chefen.*

Då det nu gäller att meddela bestämmelser till reglerande av den skyldighet att låta sig förflytta till ledamotsbefattning i överrätt, som i samband med 1919 års löneroglering ålagts den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträtt eller tillträdde ordinarie befattning som revisionssekreterare, är uppenbarligen — såsom framgår redan av mitt förut återgivna anförande till statsrådsprotokollet den 18 mars 1919 — förutsättningen för berörda skyldighets inträdande den, att till följd av en blivande allmän rättegångsreform nuvarande revisionssekreterartjänster komma att indragas och att beslut därom varder i laga ordning meddelat. Likaså torde vara klart, att skyldighet i ofmörmda hänseende icke bör kunna av vederbörande utkrävas utan att han ej mindre bibehålles vid de löneförmåner, som dittills varit honom tillförsäkrade, än även i händelse av förflyttning till annan ort erhåller ersättning för sin flyttningskostnad. Därvid är emellertid att märka, att principen om vederbörandes bibehållande vid honom tillförsäkrade löneförmåner icke rimligen kan givas den innebörd, att han — oavsett huruvida ortstillägg till avlöningen finnes medgivet för den ort, dit en eventuell förflyttning sker — skulle äga rätt att fortfarande uppbära det ortstillägg, som tillkommit honom såsom bosatt i huvudstaden. Fastmer bör, såsom av såväl processkommissionen som lönerogleringskommittén anmärkts, en sådan rätt icke varda honom tillagd.

Vad härefter angår den inbördes ordning mellan revisionssekreterarna, efter vilken en framdeles eventuellt skeende förflyttning till ledamotsbefattning i överrätt må äga rum, bör — på sätt jag vid föredragningen av ärendet rörande löneroglering för ifrågavarande ämbetsverk erinrat — i analogi med vad som stadgats beträffande hovrättsråds skyldighet att vara underkastad förflyttning till annan ort gälla, att skyldigheten att låta sig förflytta till dylik befattning åligger de i tjänsten yngre framför de äldre. Denna regel tarvar ingen modifikation så länge fråga är allenast om bestämmande av ordningen för ofmörmda skyldighets tillämpning revisionssekreterare emellan. Väl kan tänkas, att vid ikraftträdandet av en ny domstolsorganisation ifrågakommer icke blott revisionssekreterares förflyttning till ledamotsbefattning i någon överrätt, utan tillika hovrättsledamöters förflyttning från den överrätt, de dittills tillhört, till en annan. Att därvid intressekollisioner kunna uppstå mellan hovrättsråd å ena samt revisionssekreterare å andra sidan,

torde likväl icke böra förutsättas. Vederbörande hovrätt och nedre justitierevisionen lära även i förevarande hänseende komma att utgöra ett verk vart för sig, vars befattningshavare icke rimligen kunna i det avseende, varom nu är fråga, åberopa någon på anciennitet grundad rätt i förhållande till det andras. Dessutom är att förvänta, att vid tillämpning av framtida beslut om en dylik allmän förflyttning av såväl hovrättsledamöter som revisionssekreterare all möjlig hänsyn tages till de olika befattningshavarnas särskilda förhållanden och intressen.

Emellertid kan, om icke särskild bestämmelse finnes meddelad, tveksamhet antagas uppstå rörande utkrävandet av ifrågavarande skyldighet för den, som, efter att hava blivit ordinarie revisionssekreterare utan att hava dessförinnan varit hovrättsråd, utnämnts till ledamot i hovrätt. En sådan befattningshavare skulle på grund av det senare datum för hans utnämmande till hovrättsledamot kunna anses yngre i sin innehavande tjänst än samtliga kamrater med äldre fullmakt, oavsett att han förut må hava ägnat sig åt hovrättstjänstgöring och, därest han kvarstått i hovrätten i stället för att mottaga förordnande och därefter befordran inom nedre justitierevisionen, skulle vunnit utnämning till hovrättsråd tidigare än åtskilliga av hans förenämnda kamrater. Obilligheten härav torde vara uppenbar och skulle vara föga ägnad att förmå kvalificerade personer att, med övergivande — åtminstone tills vidare — av hovrättsbanan, mottaga förordnande i nedre justitierevisionen. I anslutning härtill vill jag erinra, hurusom genom en — i enlighet med riksdagens i samband med 1919 års löneroglering för hovrätterna och nedre justitierevisionen fattade beslut — den 19 juni 1919 utfärdad kungörelse (nr 632) stadgats att, om revisionssekreterare, som vid utnämningen till ämbetet var fiskal eller assessor i någon av hovrätterna, utnämnes till ledamot i hovrätt, han må för erhållande av ålderstillägg å hovrättsrådslönen tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft revisionssekreterarämbetet. Det synes mig såväl ligga nära till hands som ock vara lämpligt, att förberörda fråga löses i överensstämmelse med grunderna för omförmälda stadgande, och att alltså den, som varit ordinarie revisionssekreterare, men utnämnts till hovrättsråd utan att tidigare hava innehaft sådant ämbete, berättigas att, då det gäller bestämmandet av hans skyldighet att låta sig förflytta till ledamotsbefattning i annan överrätt, såsom tjänsteår i hovrätten räkna sig till godo den tid han varit revisionssekreterare. För detta ändamål erfordras tillägg av angivet innehåll till de nu för hovrättsråd gällande allmänna avlöningsvillkor.

Med åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att besluta

dels att för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande stat för nedre justitierevisionen skall, utöver eljest fastställda villkor och bestämmelser, gälla, att den, som med eller efter ingången av år 1920 tillträtt eller tillträder ordinarie befattning som revisionssekreterare, är pliktig att, utan minskning i honom tillförsäkrade avlöningsförmåner, övertaga ledamotsbefattning i överrätt, enligt vad därom vid framtida indragning av revisionssekreterartjänster i samband med en allmän omorganisation av domstolsväsendet kan vardas i laga ordning stadgat, dock, därest förflyttning till annan ort ifrågakommer, utan rätt till ortstillägg, om sådant icke gäller för den ort, dit flyttningen sker, men mot ersättning för flyttningskostnad samt med iakttagande därav, att skyldigheten att låta sig förflytta till annan befattning åligger de i tjänsten yngre framför de äldre;

dels ock att, utöver de villkor och bestämmelser, som för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt gällande stater för rikets hovrätter äro fastställda, skall i fråga om stadgad skyldighet för hovrättsråd att låta sig förflytta till annan ort gälla, att sådan skyldighet väl åligger de i tjänsten yngre framför de äldre, men att, om hovrättsråd, som före utnämningen till nämnda befattning varit ordinarie revisionssekreterare, icke tidigare innehaft hovrättsrådsämbete, han må för bestämmandet av den ordning, i vilken skyldighet i berörda hänseende skall för honom inträda, tillgodoräkna sig den tid, varunder han innehaft revisionssekreterarbefattningen.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle till riksdagen avlåtas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gösta Stenlund.